

## POSTANOWIENIE

Dnia 5 lipca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kamil Zaradkiewicz

w sprawie z powództwa M. M.

przeciwko T. B., G. [...] Spółce Jawnej z siedzibą w G., B. P., Z. R., A. S., X. S.  
i W. N.

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,  
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 lipca 2021 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powódki

od wyroku Sądu Okręgowego w G.

z dnia 12 września 2019 r., sygn. akt III Ca [...],

**1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**

**2) zasądza od skarżącej M. M. na rzecz G. [...] Spółki Jawnej  
z siedzibą w G. kwotę 1350 (tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem  
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

### UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z 12 września 2019 r. po rozpoznaniu sprawy z powództwa M.M. przeciwko G. [...] spółce jawnej z siedzibą w G., B.J. P., A. E.S., A.B.S., Z.R., T. B. i W. N. o uzgodnienie treści księgi wieczystej nr [...] /2 prowadzonej dla nieruchomości położonej w G. przy ul. [...] na skutek apelacji Powódki od wyroku Sądu Rejonowego w G. - oddalił apelację, zasądając od powódki na rzecz pozwanej G. [...] Spółka Jawna z siedzibą w G. kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania w postępowaniu apelacyjnym.

Wyrokiem z dnia 26 czerwca 2018 r., wydanym w sprawie o sygn. akt I C [...], Sąd Rejonowy w G. oddalił powództwo, nie obciążył powódki kosztami procesu, a kosztem opłaty od pozwu, od uiszczenia której Powódka została zwolniona przejął na rachunek Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w G.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła Powódka, zaskarżając go w części, tj. w zakresie pkt 1. zarzucając mu w zakresie oddalenia powództwa z uwagi na brak legitymacji procesowej Powódki obrazę prawa materialnego w postaci naruszenia: art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. (ze zmianami) o księgach wieczystych i hipotece poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik postępowania w postaci art. 1110<sup>2</sup> k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, art. 670 k.p.c. w zw. z art. 677 § 1 k.p.c. w zw. z art. 1110<sup>2</sup> k.p.c., art. 51a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych w zw. z art. 1147 § 1 k.p.c. w zw. z art. 1143 k.p.c. obowiązującym do dnia 12.08.2017 r., art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c., art. 316 § 2 k.p.c., art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 207 § 6 k.p.c., art. 208 § 1 pkt 5 k.p.c., art. 161 k.p.c. oraz błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia w postaci: błędnego przyjęcia, że Powódka nie przedstawiła potwierdzenia wydania jej upoważnienia administratora spadku i testamentu sporządzonego przez Sąd Najwyższy w [...] i jego uwierzytelnionego tłumaczenia, bowiem Powódka dokument taki w oryginale załączyła do pozwu wraz z oryginalnym uwierzytelnionym tłumaczeniem sporządzonym przez tłumacza przysięgłego i przez cały tok postępowania nie została wezwana do przedstawienia jakiegokolwiek innego dokumentu poświadczającego, że jest spadkobiercą po zm. J.M., podczas gdy była zobowiązana przez Sąd chociażby do przedstawienia dokumentów dot. swojego obywatelstwa czy zmiany nazwiska.

W przypadku uznania przez Sąd Odwoławczy, że powódka posiada legitymację procesową zarzuciła obrazę prawa materialnego w postaci naruszenia art. 5 w zw. z 6 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz. U. 2019 poz. 2204 z późn. zm., dalej u.k.w.h.), art. 7 k.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 6 u.k.w.h. w zw. z art. 234 k.p.c. oraz błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia. Nadto zarzuciła naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik postępowania w postaci:

art. 233 § 1 k.p.c. poprzez zastosowanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów, nierozważenie w sposób wszechstronny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, niedostrzeżenie mocy dowodu z zeznań świadka A. S. w związku z dokumentami stanowiącymi dowody w sprawie.

W związku z wyżej wskazanymi zarzutami, Powódka wniosła w przypadku uznania przez Sąd Odwoławczy, że strona powodowa nie posiada legitymacji do wytoczenia powództwa, o uchylenie sprawy do ponownego rozpoznania celem rozstrzygnięcia kwestii legitymacji przez Sąd I instancji, w przypadku gdy Sąd Odwoławczy stanie na stanowisku, że powódka ma legitymację procesową, merytoryczne zbadanie sprawy i zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację, Pozwana G. [...] Spółka Jawna, wniósł o oddalenie apelacji i przyznanie od Powódki na rzecz Pozwanego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, iż apelacja jako bezzasadna, podlegała oddaleniu.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w G. złożyła Powódka, zaskarżając przedmiotowe orzeczenie w całości. W kwestii legitymacji czynnej Powódki zarzuciła obrazę prawa materialnego w postaci naruszenia art. 10 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 1 u.k.w.h., naruszenie przepisów postępowania mające istotny wpływ na wynik postępowania w postaci art. 1110<sup>2</sup> k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie, art. 670 k.p.c. w zw. z art. 677 § 1 k.p.c. w zw. z art. 1110<sup>2</sup> k.p.c., art. 51a ustawy z dnia 27 lipca 2001r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz. U. 2019 poz. 52 wraz z późn. zm.) w zw. z art. 1147 § 1 k.p.c. w zw. z art. 1143 k.p.c. obowiązującym do dnia 12.08.2017 r. i art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 366 k.p.c. Natomiast w kwestii dotyczących przesłanek warunkujących uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym Powódka zarzuciła obrazę prawa materialnego w postaci naruszenia art. 5 w zw. z art. 6 ust. 1 i ust. 2 u.k.w.h., art. 7 k.c. w zw. z art. 6 k.c. w zw. z art. 6 u.k.w.h. w zw. z art. 234 k.p.c. i w zw. z 233 k.p.c.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz poprzedzającego go orzeczenia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania wraz z przekazaniem temu Sądowi do rozstrzygnięcia kwestii kosztów procesowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego za instancję kasacyjną, ewentualnie, w wypadku uznania przez Sąd Najwyższy, że podstawa naruszenia prawa materialnego jest oczywiście uzasadniona, zaś podstawa naruszenia przepisów postępowania okazała się niezasadna, na podstawie art. 398<sup>16</sup> § 1 k.p.c. wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości oraz jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od Pozwanych na rzecz Powódki kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych (z uwzględnieniem kosztów za poszczególne instancje).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Postępowanie kasacyjne nie zostało ukształtowane jako trzecioinstancyjne postępowanie w sprawach indywidualnych, a zatem jako zwyczajne postępowanie odwoławcze od orzeczeń wydanych w sprawach rozpoznawanych przez sądy II instancji.

Zgodnie z art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy w ramach badania wniosku o skargi kasacyjnej do rozpoznania ocenia tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie ujęte przez skarżącego w uzasadnieniu wniosku, nie zaś podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

Cel wymagania określonego w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze

publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Wykazanie spełnienia co najmniej jednej z powyższych przesłanek i ich uzasadnienie spoczywa na skarżącym, który każdorazowo - w zależności od występującej w jego ocenie przesłanki oraz treści przepisów i wskazywanych problemów - powinien zawrzeć odpowiednie uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Wywód ten powinien odpowiadać standardom wymaganym od profesjonalnego pełnomocnika, zaś rolą Sądu Najwyższego rozpoznającego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest podejmowanie próby dekodowania, a tym bardziej samodzielnego poszukiwania okoliczności i motywów, które mogłoby uzasadniać przyjęcie skargi.

W judykaturze Sądu Najwyższego utrwalił się pogląd, iż wskazanie przyczyny określonej w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 1 k.p.c., tj. istnienie istotnego zagadnienia prawnego, nakłada na skarżącego obowiązek przedstawienia zagadnienia o charakterze abstrakcyjnym wraz z argumentami prowadzącymi do rozbieżnych ocen prawnych, wykazania, że nie zostało ono rozstrzygnięte w dotychczasowym orzecznictwie, a wyjaśnienie go ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, przyczyniając się do rozwoju prawa (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., sygn. akt II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11 i z 11 stycznia 2002 r., sygn. akt III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151).

Oznacza to w szczególności, że sformułowane w treści skargi kasacyjnej zagadnienie prawne nie powinno mieć waloru kazuistycznego, w szczególności takiego, który służyć ma w istocie przede wszystkim uzasadnieniu polemicznego stanowiska skarżącego w konkretnej sprawie. Zagadnienie to bowiem powinno być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, nie sprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienie SN z dnia 5 grudnia 2008 r., sygn. akt III CZP 119/08, niepublikowane).

Przedstawione przez Skarżącą w niniejszej sprawie zagadnienia nie spełniają powyższych wymagań uznania za istotne w rozumieniu Kodeksu

postępowania cywilnego. Stanowią wyłącznie jej wątpliwości, które można rozstrzygnąć w drodze zwykłej wykładni prawa, nie przesądzają one zatem za przyjęciem skargi do rozpoznania. Ponadto zagadnienia te mają wręcz charakter kazuistyczny, bowiem ich uzasadnienie odnoszone jest jako forma polemiki ze stanowiskiem Sądów *meriti*. Nie zostały wsparte pogłębioną analizą jurydyczną orzecznictwa lub doktryny, wskazującą na występowanie okoliczności skutkujących uznaniem istnienia istotnego zagadnienia prawnego, a jedynie komentarzami i odniesieniami do rozpoznawanej sprawy. Takie ujęcie uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na istnienie istotnych zagadnień prawnych nie jest wystarczające dla uznania przyjęcia skargi. Ani treść wskazanego zagadnienia, ani jego uzasadnienie, nie mogą sprowadzać się do kwestionowania stanowiska Sądów *meriti*, w szczególności nie powinny stanowić próby rozszerzania zakresu przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (w szczególności poprzez alternatywne jej powołanie we wniosku o przyjęcie do rozpoznania, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie).

Odnosząc się do wątpliwości Skarżącej należy w pierwszej kolejności podnieść, że zgodnie z art. 1110<sup>2</sup> k.p.c. (i obowiązującym uprzednio art. 1102 k.p.c.) sprawy, w których wyłączna jest jurysdykcja sądu polskiego to głównie sprawy z zakresu prawa rzeczowego i prawa spadkowego, w których rozstrzygnięcie dotyczy praw rzeczowych na nieruchomości lub posiadania nieruchomości położonej w Polsce. Należą do nich też sprawy o stwierdzenie zasiedzenia (art. 609–610 k.p.c.). W sprawach dotyczących posiadania, czy też stwierdzenia zasiedzenia, nie można wykazać prawa na podstawie ksiąg wieczystych. Nie stanowi to przeszkody do wszczęcia postępowania spadkowego w zakresie nieruchomości, która ma być przedmiotem kolejnego postępowania, a jest jednocześnie wymaganiem do wykazania legitymacji. Spadkobierca może udowodnić swe prawa wynikające z dziedziczenia względem osoby trzeciej tylko postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia (art. 1027 k.c.).

Po drugie, w postępowaniu o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym nie przewidziano ograniczeń dowodowych w zakresie wykazania prawa przysługującego osobie żądającej uzgodnienia treści

księgi wieczystej w przeciwieństwie do postępowania wieczystoksięgowego. Nie oznacza to jednak zupełnej dowolności w przedstawianiu dowodów. Zgodnie z art. 1027 k.c. spadkobierca może udowodnić swe prawa wynikające z dziedziczenia tylko postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku, albo zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia. Żadne inne dowody poza wskazanym w tym przepisie nie wykażą praw do spadku. Każdy inny wniosek dowodowy zmierzający do wykazania praw do spadku nie może zostać uwzględniony na podstawie art. 235<sup>2</sup> § 1 pkt 1 k.p.c.

Z kolei co do kwestii odnoszącej się do problematyki legitymacji czynnej w świetle art. 1147 § 1 pkt 2 k.p.c. Skarżąca powinna legitymować się postanowieniem polskiego sądu stwierdzającego nabycie spadku w zakresie nieruchomości położonych w Polsce.

W kontekście sformułowanych zagadnień należy również przypomnieć, że wzruszenie domniemania dobrej wiary spoczywa na osobie ją kwestionującej (zob. art. 7 k.c.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przesądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu, rozstrzygając o kosztach postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz z art. 398<sup>21</sup> k.p.c., a także § 2 pkt 6 § 10 ust. 5 pkt 2 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 3 stycznia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 265).

jw